

Vergaderjaar 2025-2026

36 243

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Wet op de Raad van State en enige andere wetten in verband met enkele wijzigingen in het belang van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak, alsmede de regeling van enige andere onderwerpen

D

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 3 april 2026

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid¹ heeft schriftelijk overleg gevoerd met de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over **het amendement-Helder en de mogelijke strijdigheid van het amendement met de Grondwet**. Bijgaand brengt de commissie hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brief van 17 september 2025.
- De antwoordbrief van 2 april 2026.

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
De Graag

¹ Samenstelling:

Beukering (Fractie-Beukering), Bezaan (PVV), Van Bijsterveld (JA21), Croll (D66), Dittrich (D66) (voorzitter), Doornhof (CDA), Van der Goot (OPNL), Hartog (Volt), Janssen (SP), Kluit (GroenLinks-PvdA), Van der Linden (VVD), Marquart Scholtz (BBB) (ondervoorzitter), Martens (GroenLinks-PvdA), Meijer (VVD), Nicolai (PvdD), Van den Oetelaar (FVD), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA), Van Rooijen (50PLUS), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Talsma (ChristenUnie), Van Toorenburg (CDA), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Vogels (VVD), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 17 september 2026

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben in hun commissievergadering van 9 september 2025 beraadslaagd over de nota naar aanleiding van het verslag van 15 augustus 2025 betreffende het wetsvoorstel Onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement.² Op initiatief van het lid Veldhoen (GroenLinks-PvdA) is de behandeling van het wetsvoorstel aangehouden, omdat een meerderheid van de fracties (**GroenLinks-PvdA, BBB, D66, PvdD, SP, ChristenUnie, Volt** en **OPNL**) u eerst een (nadere) vraag wil stellen betreffende het aangenomen amendement van het Tweede Kamerlid Helder.³ Dit amendement strekt ertoe dat de reikwijdte van het voorgestelde functieverbod wordt uitgebreid met het lidmaatschap van een gemeenteraad en/of de Provinciale Staten.

De regering heeft het amendement-Helder bij brief van 16 april 2024 ontraden en besloten advies in te winnen bij de Afdeling advisering van de Raad van State.⁴ De Raad van State heeft op 4 september 2024 voorafgaand aan zijn advies geconstateerd dat groepen die door de voorgestelde wijziging worden geraakt, niet zijn geconsulteerd. Daardoor is niet bekend hoe de voorgestelde wijziging wordt geapprecieerd door (de vereniging van) raadsleden, statenleden en algemene besturen van waterschappen.⁵ Alleen de Raad voor de rechtspraak heeft, op eigen initiatief, een (negatief) advies uitgebracht.⁶ De Raad van State heeft gelet op het zwaarwegende belang van het passief kiesrecht geadviseerd terughoudend om te gaan met het regelen van onverenigbaarheden die verder gaan dan het wetsvoorstel van de regering. Vervolgens heeft het kabinet dit amendement ontraden.⁷ Dit jaar hebben ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden en Statenlid nu in een brief aan de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun ongenoegen over het aangenomen amendement geuit.⁸

De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, BBB, D66, PvdD, SP, ChristenUnie, Volt** en **OPNL** constateren dat het aangenomen amendement-Helder mogelijk een inbreuk vormt op het passief kiesrecht, zoals beschermd door de Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, en vragen of u hiervoor reparatiemogelijkheden ziet.

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze bij voorkeur zo spoedig mogelijk en in ieder geval vóór 15 oktober 2025.

Mr. B.O. Dittrich

Voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

² Kamerstukken I 2024/25 36243, C.

³ Kamerstukken II 2024/25, 36 243, nr. 8.

⁴ Kamerstukken II 2024/25, 36 243, nr. 24.

⁵ Kamerstukken II 2024/25, 36 243, nr. 25.

⁶ [Raad voor de rechtspraak, Advies amendementen GRECO-wetsvoorstel, 22 juli 2024.](#)

⁷ Kamerstukken II 2024/25, 36 243, nr. 25.

⁸ Geraadpleegd op: [Eerste Kamer der Staten-Generaal](#).

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2026

Mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties reageer ik op de brief van leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid⁹ inzake het wetsvoorstel Onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement.¹⁰ In deze brief constateren de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, BBB, D66, PvdD, SP, ChristenUnie, Volt en OPNL “dat het aangenomen amendement-Helder¹¹ mogelijk een inbreuk vormt op het passief kiesrecht, zoals beschermd door de Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens”, en vragen zij of het kabinet hiervoor “reparatiemogelijkheden” ziet. Als gevolg van het amendement-Helder is de reikwijdte van de onverenigbaarheid van rechterschap met het lidmaatschap van de Staten-Generaal en het Europees Parlement in het wetsvoorstel uitgebreid met het lidmaatschap van de gemeenteraad en de provinciale staten.

Naar aanleiding van de constatering “dat het aangenomen amendement-Helder mogelijk een inbreuk vormt op het passief kiesrecht” merk ik op dat artikel 4 van de Grondwet over het passief kiesrecht beperkingen en uitzonderingen bij wet toestaat. Ik heb uw vraag dan ook zo begrepen dat mogelijk sprake is van een *niet-proportionele* inbreuk op het passief kiesrecht.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ik hebben gelet op de opvattingen in uw Kamer besloten een novelle in procedure te brengen die de strekking heeft de wettelijke onverenigbaarheid van het rechterschap met het lidmaatschap van de gemeenteraad en het lidmaatschap van provinciale staten uit het eerdergenoemde wetsvoorstel te schrappen.

Ik verzoek u derhalve de behandeling van het wetsvoorstel aan te houden totdat deze novelle uw Kamer heeft bereikt. De novelle is heden in consultatie gegaan.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen

⁹ Brief van 17 september 2025, “Nadere vraag amendement-Helder”, kenmerk 178070.

¹⁰ Wijziging van het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Wet op de Raad van State en enige andere wetten in verband met enkele wijzigingen in het belang van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak, alsmede de regeling van enige andere onderwerpen. (*Kamerstukken I* 2024/25, 36243, A).

¹¹ *Kamerstukken II* 2024/25, 36243, nr. 8.